

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Матеріали XXXVI міжвузівської
науково-методичної конференції

ЧАСТИНА I

22–23 березня 2011 року

Оргкомітет конференції

Голова: **О. О. Нестуля**, д.і.н., професор, ректор

Заступники: **М. Є. Рогоза**, д.е.н., професор, перший проректор;
Н. І. Озуй, к.е.н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності

Члени оргкомітету

П. В. Герман, директор навчального центру, доцент;
О. В. Карпенко, к.е.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків;
С. І. Нестуля, к.і.н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці;
С. І. Івченко, к.і.н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру;
А. М. Шимановська-Діанич, к.і.н., професор кафедри менеджменту організації зовнішньоекономічної діяльності, менеджер систем якості;
Н. М. Карпенко, доцент кафедри загальноекономічних дисциплін, менеджер систем якості;
В. В. Іванюк, к.е.н., доцент кафедри комерційної діяльності і підприємництва;
Н. М. Захаров, заступник науково-методичного центру управління якістю діяльності

Компетентнісний підхід до підготовки випускників вищого навчального закладу : матеріали XXXVI міжвузівської науково-методичної конференції : в 2 ч. Ч. 1. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 256 с.

ISBN 978-966-184-110-8

У матеріалах конференції розглядаються шляхи забезпечення компетентнісного підходу як основи формування системи цінностей вищого навчального закладу. Збірник розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук і розповсюдження даної розробки без дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено.

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів – українською, російською.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

УДК 378.1
ББК 74.58

ISBN 978-966-184-110-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2011 р.

ЗМІСТ
ЧАСТИНА I

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	12
<i>Нестуля О. О.</i> Професійна компетентність викладача ВУЗу – основа формування світогляду та якостей лідера майбутніх фахівців	12
<i>Войнаш Л. Г.</i> Завдання вищих навчальних закладів щодо поліпшення якості підготовки фахівців без відриву від виробництва	14
<i>Рогоза М. Є.</i> Формування системи компетентнісного підходу до підготовки фахівців: завдання, компетенції, мотивація	19
<i>Карпенко О. В.</i> Управління науково-дослідною діяльністю студентів на основі компетентнісного підходу	21
СЕКЦІЯ 1. ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	25
<i>Гоичаренко Н. І.</i> Роль гуманітарної освіти в процесі підготовки висококваліфікованих кадрів	25
<i>Озуй Н. І., Карпенко Н. М., Герман Н. В.</i> Компетентнісний підхід до підготовки фахівців економічного профілю	27
<i>Усанов І. В.</i> Компетентність та універсальність у сучасній освіті	32
<i>Чернуха В. І.</i> Підвищення мотивації студентів до вивчення англійської мови як стимул до навчання впродовж усього життя	35
<i>Новак Л. П.</i> Використання інноваційних технологій у процесі навчання іноземній мові у вищій школі	37
<i>Верига Ю. А.</i> Співробітництво кафедри з іншими вузами – запорука інтеграції навчання	39

<i>Подольська В. О., Гладких Т. В.</i> Напрямки підвищення якості індивідуальної та самостійної роботи студентів.....	41
<i>Зюкова М. М., Зюкова Н. Б.</i> Використання засобів мультимедіа в процесі читання лекцій у ВНЗ.....	43
<i>Орищенко М. М.</i> Переваги і недоліки дистанційної освіти в Україні.....	46
<i>Черненко О. О.</i> Компетентнісний підхід при викладанні дисципліни «Моделювання економічних, екологічних та соціальних процесів».....	49
<i>Романова Н. Г.</i> Використання компетентнісного підходу при викладанні дисципліни «Методика викладання математичних та інформаційних дисциплін у ВНЗ».....	50
<i>Полжар А. А., Радченко Ю. С.</i> Використання компетентнісного підходу у навчальній діяльності студентів напрямку підготовки «Менеджмент економіка».....	51
<i>Гавриш С. О.</i> Можливості формування професійної компетентності бакалаврів економіки у процесі навчання іноземної мови.....	53
<i>Король Т. І., Гуценко Ю. В.</i> Критерії оцінки рівня сформованості у майбутніх фінансистів англійської мовної компетенції у читанні фахової літератури.....	55
<i>Воловик Л. Б.</i> Урахування особливостей словотвору німецьких економічних термінів при формуванні мовної компетенції студентів немовних спеціальностей.....	57
<i>Гончарова Є. Є.</i> Формування фахової компетенції майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних навчальних закладах.....	58
<i>Ємець С. О.</i> Формування граматичної компетенції студентів ВНЗ.....	61
<i>Вовченко В. С., Гора О. Є.</i> Впровадження сучасної фітнес-програми з боді-пампу як один з напрямів у компетентнісному підході до формування та становлення майбутніх фахівців.....	64

<i>Кожуріна І. Є., Симоненко Н. О.</i> Спрямовані процеси фізичного виховання на підвищення рівня фізичної підготовленості студентів – майбутніх фахівців.....	66
<i>Енгель П. С.</i> Використання сучасних інноваційних інформаційних технологій у навчальному процесі.....	68
<i>Ольховский В. А., Карцева В. В.</i> Некоторые пути повышения успеваемости студентов.....	70
<i>Наливайко Н. Я.</i> Якість системи нормування діяльності викладачів вищих навчальних закладів.....	74
<i>Бритченко І. Г., Чайка І. П.</i> Компетентнісний підхід до навчальної діяльності як елемент системної ефективності функціонування вищого навчального закладу.....	79
<i>Лавренюк Р. М.</i> Фінансова складова надання освітніх послуг на базі телематики.....	81
<i>Вергал К. Ю., Родіонова О. А.</i> Формування ключових компетентностей саморозвитку та продуктивної творчої діяльності студентів під час викладання дисциплін економіко-математичного циклу.....	83
<i>Козир О. О., Карнаухова Г. В.</i> Компетентнісний підхід до навчання програмуванню в економічному ВНЗ.....	84
<i>Рогоза М. Є., Авдєєнко О. О.</i> Адаптація механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства на основі системи збалансованих показників.....	87
<i>Рогоза М. Є., Павлова В. Б.</i> Інформаційна система управління розвитком як фактор забезпечення ефективної діяльності підприємства.....	93
<i>Ємець Є. М., Турська І. А.</i> Застосування системного аналізу в управлінні організацією.....	96
<i>Козир О. О., Гальченко С. М.</i> Моделювання управління фінансовими ресурсами підприємства.....	98
<i>Ємець Є. М., Луговий С. О.</i> Удосконалення комп'ютерних інформаційних технологій в управлінні фірмою.....	103

уводження за призначенням та формою первинних та зведених документів).

4. На первинних етапах розробки єдиної автоматизованої системи планування та обліку навантаження НПП у кожному розділі видів діяльності виділити обов'язкові вади робіт з метою спрощення процесів автоматизації підготовки планових та звітних форм.

5. Розпочати поступове впровадження процесів автоматизації складання індивідуальних планів НПП з використанням засобів табличного процесора MS Excel, як базового програмного продукту для позиціонуемого проекту – комплексної системи рейтингової оцінки діяльності ВНЗ.

На подолання представлених та інших існуючих проблем, що мають місце у діючій системі нормування діяльності НПП нашого навчального закладу та для створення сучасної методики рейтингової системи оцінки діяльності НПП і структурних підрозділів в цілому націлені окремі розділи документу – «План розвитку Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» на період до 2020 року з урахуванням перспектив регіонального ринку праці» якими передбачено проведення таких робіт:

1. Розробити та запровадити механізм визначення рейтингу науково-педагогічних працівників.

2. Розробити та запровадити механізм стимулювання науково-педагогічних працівників за зростання кваліфікації, професіоналізму, продуктивності педагогічної і наукової роботи, розвиток творчої ініціативи

Виконання визначеного комплексу робіт має за мету створення дієвої системи стимулювання кожного НПП нашого університету до ефективної результативної діяльності та забезпечення високого рівня рейтингової оцінки ВНЗ в цілому.

В результаті розробки нової системи стане можливим і створення нової системи диференціації оплати діяльності НПП, бо вартісна компонента освітніх послуг базується в першу чергу на первинній системі нормування як базової для управління ефективністю витрат ВНЗ в цілому, що також є важливою складовою його рейтингової оцінки.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

*І. Г. Брітченко, д.е.н., професор; І. П. Чайка, к.е.н., доцент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Перехід до зорієнтованої на компетенції освіти відбувся у США в 70-х роках минулого століття. З того часу компетенції окреслюються як бажаний результат освіти. В Україні активне запровадження в освіту компетентнісного підходу почалося майже через три десятиліття і стало віддзеркаленням загальносвітової тенденції до зміщення акцентів з принципу адаптивності на принцип компетентності випускників учбових закладів. Компетентнісний підхід пріоритетним завданням освіти називає уміння випускника вищого навчального закладу (ВНЗ) вирішувати ті чи інші проблеми у майбутній професії. Це є його основною відмінністю від застосовуваного до цього знанівського підходу, що орієнтувався на процедури запам'ятовування, відтворення та застосування засвоєного матеріалу в типових чи аналогічних навчальних ситуаціях, тобто вимагав від студента бути поінформованим з тих чи інших питань.

ВНЗ, який надає освітні послуги на основі компетентнісного підходу, тим самим підвищує системну ефективність свого функціонування. Під системною ефективністю функціонування ВНЗ маємо на увазі комплекс результативних показників, що характеризує взаємодію його підсистем, елементів та компонентів і характерні їм властивості, а також ступінь задоволеності їх зовнішніх і внутрішніх потреб, що враховують весь спектр економічних, соціальних, духовних, інтеграційних, диверсифікаційних та інших відносних ефектів. При цьому застосування компетентнісного підходу до надання знань студентам вважаємо внутрішнім елементом (підсистемою) системи ефективності функціонування ВНЗ, який впливає на ефективність функціонування всієї зазначеної системи.

Говорячи про застосування компетентнісного підходу в діяльності ВНЗ, перш за все, необхідно визначити напрямки такого застосування. Вважаємо за доцільне застосовувати компетентнісний підхід у діяльності ВНЗ до:

- визначення мети і завдань функціонування ВНЗ;

- формування змісту навчального процесу;
- вибору освітніх технологій;
- визначення форм організації навчального процесу;
- оцінювання результатів навчання.

Необхідно також зазначити, що компетентність як явище сама складається з багатьох компонентів (когнітивної та емоційної сфери), багато з яких є відносно незалежними один від одного. Ці компоненти є складовими ефективної поведінки випускника ВНЗ як спеціаліста в майбутньому. Таким чином, **компетентнісний підхід до навчальної діяльності як елемент системної ефективності функціонування ВНЗ** – це сукупність положень, що визначають сутність навчального процесу і орієнтують його на розвиток системного комплексу обізнаності і досвіду з врахуванням подальшої можливості їх адаптування і інтегрування в соціум, перетворення у суспільно-корисну діяльність.

На нашу думку, застосування компетентнісного підходу до навчальної діяльності потребує орієнтування на авторський науково-методичний супровід цього процесу, тобто тісну взаємодію викладача (керівника наукової школи) зі студентом (аспірантом). Під науково-методичним супроводом ми розуміємо систему управлінської і педагогічної діяльності зі створення умов для розвитку нових форм освітніх систем, тобто суб'єктів навчального процесу. Запровадження компетентнісного підходу повинно ґрунтуватися на принципах недопущення безпідставного втручання в процес навчання, застосування командно-адміністративних методів, формального впровадження необдуманих заходів, перевірок. Принципово важливим ми вважаємо також визнання студента суб'єктом навчального процесу, діяльність якого прямо впливає на результат застосування компетентнісного підходу. Дане твердження ми ґрунтуємо на особливостях освітньої послуги як товару, а саме, на тому, що студент під час її надання виступає носієм двох важливих якостей, без яких неможливий процес навчальної діяльності: уміння і бажання вчитися. Від них залежить оволодіння ним продуктивними (загальнонавчальними) вміннями і навичками і формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення до процесу навчальної діяльності, її результату, подальшої самореалізації особистості.

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що авторський науково-методичний супровід навчальної діяльності здатен створити умови для розкриття потенціалу студента до самопізнання, самооцінки,

самореалізації, саморегуляції, самоконтролю і інтеграції в соціум. Розвиток цього напрямку матиме такі позитивні ефекти:

- соціальний – дає поштовх людині до індивідуального розвитку, що сприяє подальшому її самовираженню, визнанню та успіху на соціальному рівні, самореалізації, розширює спектр та масштаб доступних можливостей;
- економічний – прямопропорційний взаємозв'язок між бутими завдяки освіті компетенціями та доходами громадян;
- інтеграційний – розширення кордонів навчального процесу, взаємовигідна співпраця національних навчальних закладів з навчальними закладами та їх об'єднаннями з інших держав;
- диверсифікаційний – розновсюдження діяльності ВНЗ на нові сегменти, які до того не були пов'язані з основними видами його діяльності.

Таким чином, використання компетентнісного підходу в навчальній діяльності на засадах авторського науково-методичного супроводу цього процесу допоможе ВНЗ як долучитись до процесів гармонізації європейської системи освіти, так і знайти відповідь на запити виробництва, тобто бути адекватним потребам економіки країни.

Нормативний результат сформованості компетентності студента передбачено організацією контролю за послідовністю її формування на кожному з етапів виконання навчальних завдань з дотриманням.

ФІНАНСОВА СКЛАДОВА НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА БАЗІ ТЕЛЕМАТИКИ

*Р. М. Лавренюк, асистент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Телематика – застосування ІТ (інформаційних технологій). Це інформаційні системи і послуги, які використовуються для задоволення потреб користувача.

Сучасний етап економічного розвитку та стан фінансування державних програм змушує створювати нові форми навчання, які ґрунтуються на принципі самокупності. Тому дистанційне навчання передбачає комерційний характер надання освітніх послуг. Цьому сприятиме низка факторів:

- реальна вартість освітніх послуг, яка надає потенційним учням отримати відповідну освіту;

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Частина 1

Головний редактор Грелук М. П.
Комп'ютерна верстка Пелікан В. С.

Свідчення про внесення до Державного реєстру видавців,
видавничих і друкарських підприємств індивідуальної продукції ДК № 3627 від 8.07.2010 р.

Здає до редакції 1.02.2011 р. Підписано до друку 9.03.2011 р.
Формат 80х84/16. Папір 70 г/м². Ум. друк. арк. 16,0 + 0,1 (обкл.).
Тираж 110 прим. Зам. № 105/481

Видаємо редакційно-видавничим відділом ІУСР:
вул. Короля, 3, м. Полтава, 36014